

Nr 2/2017

**Protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för
Stockholms Stadshus AB måndagen den 20 mars 2017**

Justerat 2017-03-22

Karin Wanngård

Joakim Larsson

Närvarande:

Ordförande

Karin Wanngård (S)

Övriga ledamöter
eller som ledamot
tjänstgörande suppleant

Emilia Bjuggren (S) *för Roger Mogert (S)*
Daniel Helldén (MP)
Åsa Lindhagen (MP)
Ann Mari Engel (V)
Joakim Larsson (M) *för Anna König Jerlmyr (M)*
Sten Nordin (M)
Berthold Gustavsson (M)
Lotta Edholm (L)

Suppleanter

Olle Burell (S)
Karin Gustafsson (S)
Lars Bäck (V)
Patrik Silverudd (L)
Karin Ernlund (C)
Erik Slottnér (KD)

Arbetstagarrepr.

Mats Lagerman (LO)
Kristin Selander (Vision, suppleant)

Övriga: Peter Dahlberg, Sara Feinberg, Susanna Höglund, Inger Johansson Kjaerboe, Peter Kvarnhem, Oscar Lavelid, Maria Lindgren Persson, Ingela Lindh, Malin Lindvall, Stefan Rydberg, Jonas Schneider, Mikael Sjölander, Carolina Tillborg och Sara Wallin.

§ 1. Utseende av protokolljusterare

Att jämte ordföranden Karin Wanngård (S) justera dagens protokoll utsågs tjänstgörande suppleant Joakim Larsson (M).

§ 2. Anmälan av protokoll

Anmälades att protokoll från koncernstyrelsens sammanträde 2017-02-06 (Nr 1/2017) är justerat och utsänt.

§ 3. Årsbokslut 2016 och årsredovisning för koncernen Stockholms Stadshus AB

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernrevisor för Stockholms Stadshus AB, Mikael Sjölander (EY), samt Stefan Rydberg (Revisionskontoret) informerade koncernstyrelsen om revisionsarbetet.

Koncernstyrelsen beslutade följande.

1. Årsbokslut 2016 för koncernen Stockholms Stadshus AB godkänns.
2. Årsredovisningen föreläggs Stockholms Stadshus AB:s årsstämma.
3. Av disponibla fria medel i moderbolaget på 23 821 046 102 kronor - delas 1 200 000 000 kronor ut till aktieägaren Stockholms stad och övriga fria medel balanseras i ny räkning.
4. Utställda kapitaltäckningsgarantier för S:t Erik Markutveckling AB, Stockholms Stadsteater AB och Stockholm Globe Arena Fastigheter AB i Stockholm AB återkallas.
5. Koncernledningen får i uppdrag att utfärda nya kapitaltäckningsgarantier för S:t Erik Markutveckling AB, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB och Skolfastigheter i Stockholm AB.
6. Koncernledningen får i uppdrag att utfärda kapitaltäckningsgaranti för S:t Erik Försäkrings AB enligt finansinspektionens krav.
7. Utökning av limiter för Micasa Fastigheter i Stockholm AB till 7 200 mnkr under år 2017 tillstyrks. Utökning av limiter för Stockholm Stads Parkering AB till 1 000 mnkr under år 2017 tillstyrks.
8. Stämmoombudet för dotterbolagens årsstämmor och extra bolagsstämmor får i uppdrag att välja revisionsbyrå/auktoriserad revisor för räkenskapsåren 2017-2020 i enlighet med bilaga, samt eventuella framtida justeringar gällande personalförändringar.
9. Anmälan av förelagda revisionsrapporter godkänns.
10. Berörda bolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att följa upp och åtgärda de iakttagelser som revisorerna noterat.
11. Besluten i ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande avgavs av Sten Nordin m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) samt suppleantyttrande från Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) enligt följande:

”På det hela taget visar koncernens årsbokslut för 2016 att mycket av utvecklingen i Stockholm fortsätter i en positiv riktning tack vare att Alliansen 2014 lämnade över en finansiellt robust kommunkoncern med en offensiv planering för att möta den växande stadens behov. Stockholm är en attraktiv stad att arbeta, starta företag och bygga bostäder i. Det välkomnar vi. En stabil ekonomi är ett medel för att säkerställa att inte vår gemensamma välfärd ska utsättas för nedskärningar på grund av budgetunderskott. Det är bara med robusta finanser som grund som välfärden får stabila förutsättningar och kan utvecklas för framtiden. Men dessvärre konstaterar vi att på flera håll börjar utvecklingen gå åt fel håll.

En bristande måluppfyllelse för bostadsbyggandet utgör ett allvarligt hot mot Stockholms framtidsutsikter. Av årsbokslutet framgår tydligt att bostadsbolagen inte når sina mål för bostadsbyggandet, trots Socialdemokraternas vidlyftiga tal om detta. Detta är ingenting nytt, redan i samband med bokslutet för 2015 påtalade stadsrevisionen dels att bostadsbolagen behöver öka sin nyproduktionsverksamhet, dels att projektportföljerna behöver ökas påtagligt. Stadsrevisionen uppmanade också styrelserna för Familjebostäder, Stockholmshem och Svenska Bostäder att öka sin nyproduktion. Av bokslutet för 2016 framgår att endast 1 075 bostäder påbörjades av de 1 500 bostäder som var kommunfullmäktiges mål för antal påbörjade bostäder. Svenska Bostäder utmärker sig där särskilt, med endast 31 påbörjade bostäder. Det bekräftar dessvärre våra tidigare farhågor att den socialdemokratiskt ledda majoriteten inte mäktar med att nå sina bostadsbyggnadsmål. Detta är särskilt allvarligt, inte bara mot bakgrund av bostadsbehoven, utan också ekonomiskt eftersom det krävs fler färdigställda bostäder för att generera de hyresintäkter som krävs för att säkra finansiering av investeringsvolymerna.

Alliansens gemensamma ambition är fortsatt att föra en aktiv bostadspolitik och att de kommunala bostadsbolagen tillåts vara fortsatt ekonomiskt starka och medverka till att Stockholm får en väl fungerande bostadsmarknad som kännetecknas av god rörlighet och tillgänglighet för alla. De kommunala bostadsbolagen har ett särskilt ansvar för att förnya och utveckla ytterstaden och göra hela Stockholm attraktivt i alla dess delar. Bostadsbolagen ska medverka till att utveckla ytterstaden, dess miljöer och attraktivitet i samverkan med fristående aktörer och boende.

Det är angeläget att stadens bolag fortsätter att vara aktiva i fastighetsförvaltningen med beredskap att såväl förvärva lämpliga objekt vid lämpliga tillfällen, som att sälja objekt – för stockholmarnas, hyresgästernas och kommunkoncernens bästa.

Av årsbokslutet framgår också att den socialdemokratiskt ledda majoriteten fortfarande inte fått grepp om sjukskrivningarna i koncernen. Den positiva trend med sjunkande sjukskrivningstal som Alliansen lyckades åstadkomma tack vare målmedvetna och ambitiösa insatser för en förbättrad hälsa bland medarbetarna är alltjämt bruten. Flera bolag inom koncernen har fortsatt hög sjukfrånvaro, även om ökningen har avtagit. Det är bekymmersamt och fordrar åtgärder från stadens politiska ledning.

Allvarligast ser vi på att den socialdemokratiskt ledda majoriteten avsiktligt bedriver en kortsiktig ekonomisk politik som tydligt riskerar att urholka koncernens soliditet och försvaga dess finansiella ställning. Det är ett ofrånkomligt resultat av Socialdemokraternas medvetna politik att kraftigt höja investeringstakten och samtidigt minska intäkterna från realisationsvinster. Minskade försäljningsinkomster innebär att

graden av lånefinansiering ökar, med konsekvens att staden på sikt riskerar att inte kunna uppfylla kommunfullmäktiges långsiktiga målsättning om en soliditet på 34 procent. Soliditeten på 49 procent är god, men har sjunkit med tio procentenheter sedan 2012. Uteblivna försäljningsinkomster till följd av majoritetens ideologiska dogmatism kommer att leda till en ökad skuldbörda som inte är hållbar över tid. Den ökade skuldutvecklingen kan komma att medföra en försämrad kreditvärdighet. Detta, tillsammans med en förmodad normalisering av ränteläget, riskerar att öka kapitalkostnaderna på ett sätt som på sikt kommer att tränga undan driftmedel.

Bolagens investeringsvolym uppgår till drygt 77 miljarder kronor för åren 2017–2021, vilket är rekordhögt. En så hög investeringsnivå kan inte uteslutande finansieras genom upplåning. Det är inte hållbart. Vi har därför i koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB yrkat att budgeten för koncernen revideras med direktiv till bostadsbolagen att möjliggöra för ombildningar i ytterstaden och beståndsförsäljningar av objekt som saknar strategisk betydelse. Det är nödvändigt för att förhindra den skulduppbyggnad som majoritetens politik ofrånkomligen leder till. Vi har likaså yrkat att koncernstyrelsen ska genomföra en översyn av dotterbolagens investeringsplaner ur ett lönsamhetsperspektiv, i syfte att minska skuldsättningen. Koncernen ska under perioden prioritera de investeringar som är nödvändiga för en snabbt växande stad.

Sammanfattningsvis befarar vi att Socialdemokraternas politik riskerar att öka de finansiella riskerna samtidigt som möjligheten att agera expansivt, i likhet med Stimulans för Stockholm under den internationella finanskrisen, kraftigt beskärs. Det är en politik som vi finner felaktig, kortsiktig och oroande och som väsentligt skiljer sig från Alliansens målmedvetna strävan att förena en hög investeringstakt för det växande Stockholm med starkt ekonomiskt ansvarstagande.”

§ 4. Finansiell månadsrapport per 2017-01-31

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutade

att stadsledningskontoret, finansavdelningens förelagda rapporter läggs till handlingarna.

Särskilt uttalande avgavs av Sten Nordin m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) samt suppleantyttrande från Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) enligt följande:

”Grunden för stockholmarnas gemensamma välfärd är att säkra stadens finanser och bygga upp stadens finansiella tillgångar. Det kräver en aktiv förvaltning av stadens fastighetsbestånd och strategiska avyttringar av tillgångar som inte utgör stadens kärnverksamhet.

Vi i Alliansen ser med oro på den rödgrönrosa majoritetens ekonomisk-politiska inriktning för staden. Vi befarar att de rödgrönrosa partiernas ideologiska låsningar kommer att medföra en förvaltning av stadens tillgångar och ökning av skulden som på sikt kommer att försvaga kommunkoncernens finansiella ställning. Stadens nettotillgångar väntas nästan halveras, från 14,9 miljarder kronor i september 2014 till knappt åtta miljarder kronor om två år. Lika illavarslande är prognosen för kommunkoncernens externa upplåning, som uppskattas trefaldigas från 23 miljarder

kronor i september 2014 till över 60 miljarder kronor vid innevarande mandatperiods slut.”

§ 5. Uppföljning av effektivitet inom koncernen Stockholms Stadshus AB år 2016

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutade

att anmälan av rapporterna avseende uppföljning av effektivitet inom koncernen Stockholms Stadshus AB för år 2016 godkänns.

Särskilt uttalande avgavs av Sten Nordin m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) samt suppleantyttrande från Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) enligt följande:

”Vi välkomnar uppföljningen av effektiviteten i koncernens bolag. Uppföljning är ett viktigt verktyg i styrningen av bolagen för att säkra att ägarens mål uppnås och att stockholmarnas resurser inom koncernen förvaltas på ett ansvarsfullt sätt till nytta för Stockholms utveckling.

De föreliggande rapporterna visar, i likhet med årsbokslutet för koncernen, att bolagen i stort bedrivs effektivt. Det är givetvis positivt och beror i inte ringa utsträckning på att Alliansen 2014 lämnade över en finansiellt robust kommunkoncern med en offensiv planering för att möta den växande stadens behov. Dessvärre konstaterar vi att rapporterna också bekräftar flera av de farhågor som vi har lyft återkommande, inte minst i samband med årsboksluten för såväl 2015 som 2016.

En bristande måluppfyllelse för bostadsbyggandet utgör ett allvarligt hot mot Stockholms framtidsutsikter. Av rapporten framgår tydligt att bostadsbolagen inte når sina mål för bostadsbyggandet, trots Socialdemokraternas vidlyftiga tal om detta. Detta är ingenting nytt, redan i samband med bokslutet för 2015 påtalade stadsrevisionen dels att bostadsbolagen behöver öka sin nyproduktionsverksamhet, dels att projektportföljerna behöver ökas påtagligt. Stadsrevisionen uppmanade också styrelserna för Familjebostäder, Stockholmshem och Svenska Bostäder att öka sin nyproduktion. Av bokslutet för 2016 framgår att endast 1 075 bostäder påbörjades av de 1 500 bostäder som var kommunfullmäktiges mål för antal påbörjade bostäder. Svenska Bostäder utmärker sig där särskilt, med endast 31 påbörjade bostäder. Det bekräftar dessvärre våra tidigare farhågor att den socialdemokratiskt ledda majoriteten inte maktar med att nå sina bostadsbyggnadsmål. Detta är särskilt allvarligt, inte bara mot bakgrund av bostadsbehoven, utan också ekonomiskt eftersom det krävs fler färdigställda bostäder för att generera de hyresintäkter som krävs för att säkra finansiering av investeringsvolymerna.

Av rapporterna framgår också att den socialdemokratiskt ledda majoriteten fortfarande inte fått grepp om sjukskrivningarna i koncernen. Den positiva trend med sjunkande sjukskrivningstal som Alliansen lyckades åstadkomma tack vare målmedvetna och ambitiösa insatser för en förbättrad hälsa bland medarbetarna är alltfjämt bruten. Flera bolag inom koncernen har fortsatt hög sjukfrånvaro, även om ökningen har avtagit. Det är bekymmersamt och fordrar åtgärder från stadens politiska ledning.

Allvarligast ser vi på att den socialdemokratiskt ledda majoriteten avsiktligt bedriver en kortsiktig ekonomisk politik som tydligt riskerar att urholka koncernens soliditet och försvaga dess finansiella ställning. Det är ett ofrånkomligt resultat av Socialdemokraternas medvetna politik att kraftigt höja investeringstakten och samtidigt minska intäkterna från realisationsvinster. Minskade försäljningsinkomster innebär att graden av lånefinansiering ökar, med konsekvens att staden på sikt riskerar att inte kunna uppfylla kommunfullmäktiges långsiktiga målsättning om en soliditet på 34 procent. Soliditeten på 49 procent är god, men har sjunkit med tio procentenheter sedan 2012. Uteblivna försäljningsinkomster till följd av majoritetens ideologiska dogmatism kommer att leda till en ökad skuldbörda som inte är hållbar över tid. Den ökade skuldutvecklingen kan komma att medföra en försämrad kreditvärdighet. Detta, tillsammans med en förmodad normalisering av ränteläget, riskerar att öka kapitalkostnaderna på ett sätt som på sikt kommer att tränga undan driftmedel.

Bolagens investeringsvolym uppgår till drygt 77 miljarder kronor för åren 2017–2021, vilket är rekordhögt. En så hög investeringsnivå kan inte uteslutande finansieras genom upplåning. Det är inte hållbart. Vi har därför i koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB yrkat att budgeten för koncernen revideras med direktiv till bostadsbolagen att möjliggöra för ombildningar i ytterstaden och beståndsförsäljningar av objekt som saknar strategisk betydelse. Det är nödvändigt för att förhindra den skulduppbyggnad som majoritetens politik ofrånkomligen leder till. Vi har likaså yrkat att koncernstyrelsen ska genomföra en översyn av dotterbolagens investeringsplaner ur ett lönsamhetsperspektiv, i syfte att minska skuldsättningen. Koncernen ska under perioden prioritera de investeringar som är nödvändiga för en snabbt växande stad.

Sammanfattningsvis befarar vi att Socialdemokraternas politik riskerar att öka de finansiella riskerna samtidigt som möjligheten att agera expansivt, i likhet med Stimulans för Stockholm under den internationella finanskrisen, kraftigt beskärs. Det är en politik som vi finner felaktig, kortsiktig och oroande och som väsentligt skiljer sig från Alliansens målmedvetna strävan att förena en hög investeringstakt för det växande Stockholm med starkt ekonomiskt ansvarstagande.”

§ 6. Genomförandebeslut gällande SISAB:s om-, tillbyggnad av Rödabergsskolan och Rödabergshallen

Förelåg koncernledningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutade att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Genomförande av om-, till- och nybyggnad av Rödabergsskolan och Rödabergshallen på fastigheten Flygmaskinen 2, till en total investeringsutgift om 400 mnkr, godkänns.

Koncernstyrelsen beslutade för egen del följande.

1. Genomförande av om-, till- och nybyggnad av Rödabergsskolan och Rödabergshallen på fastigheten Flygmaskinen 2, till en total investeringsutgift om 400 mnkr, godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

§ 7. Inriktningsbeslut gällande upprustning av tekniska installationer för Kulturhuset och Teaterhuset inom fastigheten Skansen 23

Förelåg koncernledningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutade att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Fastighetsnämnden medges rätt ta fram underlag fram till genomförandebeslut i enlighet med ärendet, för upprustning av tekniska installationer inom fastigheten Skansen 23, till en utgift om 60 mnkr av totalt beräknad investeringsutgift om 990 mnkr. Utgifterna för 2017 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2018.
2. De för Stockholms Stadsteater AB redovisade konsekvenserna av inriktningen för upprustningen av de tekniska installationerna inom fastigheten Skansen 23, godkänns.

Koncernstyrelsen beslutade för egen del följande.

1. De för Stockholms Stadsteater AB redovisade konsekvenserna av inriktningen för upprustningen av de tekniska installationerna inom fastigheten Skansen 23, godkänns.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande avgavs av Sten Nordin m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) samt suppleantyttrande från Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) enligt följande:

”Kulturhuset Stadsteatern står inför en omfattande och nödvändig renovering. Att upprätthålla tillgängligheten och behålla sin publik då verksamheten kommer att bedrivas i varierande, och andra verksamheter, lokaler kommer att ställa höga krav.

Kulturhuset Stadsteatern fyller en viktig funktion också genom sitt läge vid det alltmer utsatta Sergels torg. Om verksamhet ska temporärt ska bedrivas ute på torget så måste det ske på ett sätt som låter Sergels torg vara en öppen, trygg och tillgänglig plats.

Vi vill också understryka vikten av att hålla en strikt kostnadskontroll.

Kostnadsöverstigningar drabbar de flesta av fastighetsnämndens större projekt och riskerar att tränga ut andra viktiga investeringar som staden behöver göra, särskilt på kultur- och idrottsområdet.”

§ 8. Kommunfullmäktiges beslut avseende kompletterande ägardirektiv

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutade följande.

1. Reviderat Program för kvalitetsutveckling (Dnr 174-742/2016) godkänns.
2. Berörda dotterbolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att godkänna reviderat Program för kvalitetsutveckling.
3. Anmälan av kommunfullmäktiges beslut gällande reviderat Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden (Dnr 123-1481/2016) godkänns.
4. Berörda dotterbolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att godkänna reviderat Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.

5. Anmälan av beslut att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden godkänns.
6. Vision 2040 – Ett Stockholm för alla (Dnr 119-1401/2015) godkänns.
7. Dotterbolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att utgå från Vision 2040 i sin verksamhetsplanering och vid framtagandet av strategiska planer.
8. Berörda dotterbolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att ersätta Vision Järva 2030, Vision Söderort 2030 och Vision Hässelby-Vällingby 2030 med Vision 2040 och andra relevanta styrdokument i enlighet med utlåtande 2016:170.
9. Program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 – 2020 (Dnr 155-1324/2016) antas.
10. Dotterbolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att anta Program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 – 2020.
11. Anmälan av kommunfullmäktiges beslut gällande Grönare Stockholm (Dnr 171-1292/2016), Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden godkänns.
12. Berörda dotterbolag inom koncernen Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att anta riktlinjerna för Grönare Stockholm.
13. Besluten i ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande avgavs av Sten Nordin m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) samt suppleantyttrande från Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) enligt följande:

”Föreliggande ärende innehåller ägardirektiv som kommunfullmäktige fattat beslut om och som Alliansen i samtliga fall har reserverat sig emot i kommunfullmäktige. Vi vidhåller våra uppfattningar i dessa fall och vill således hänvisa till våra reservationer även nu, i samband med att koncernstyrelsen, i enlighet med beslutet av kommunfullmäktiges majoritet, föreslås besluta att anta dessa styrdokument för koncernen och ge dotterbolagen i uppdrag att godkänna dem. Vi vill särskilt påtala vår skiljaktiga mening avseende stadens högsta övergripande styrdokument, Vision 2040, och utvecklar därför vårt synsätt på detsamma nedan.

För en långsiktigt positiv utveckling av Stockholm är det viktigt att formulera en tydlig långsiktig vision för staden, med målsättningar för i vilken riktning som Stockholm ska utvecklas inför framtiden. Det var av detta skäl som Alliansen 2007 tog fram Vision 2030, baserat på bland annat Framtidsutredningen 2007.

För att en långsiktig vision ska bli bärkraftig och få brett genomslag inte bara i stadens egna verksamheter utan i Stockholm i stort krävs en grundlig dialog och omsorgsfull beredning av visionens målsättningar. Vi kan konstatera att så inte var fallet när den socialdemokratiskt ledda majoriteten beslutade om stadens Vision för 2040. De remissvar som låg till grund för det beslut som kommunfullmäktige fattade i oktober 2015 avsåg inte den aktuella visionen utan revideringen av Vision 2030 som remitterades ett par år tidigare. En enig opposition påpekade redan hösten 2015 bristerna i beredningen av ärendet men detta ignorerades av den socialdemokratiskt ledda majoriteten. Konsekvenserna av detta ser vi nu när förvaltningsrätten beslutat att upphäva Vision 2040 med hänvisning till brister i ärendets beredning.

Förutom att ärendet inte beretts på ett korrekt sätt är det även uppseendeväckande att majoriteten väljer att hantera ett så viktigt ärende på detta sätt, inte minst mot bakgrund av de rödgrönrosa partiernas höga tonläge om bred demokratisk förankring. Det blir än en gång tydligt att den socialdemokratiskt ledda majoritetens retorik inte går i takt med den politiska praktiken. Lika tydligt är det att den socialdemokratiskt ledda majoriteten inte vinnlägger sig om långsiktighet i detta dokument. Genom att så tydligt politisera visionen och knyta den till målen i innevarande års budget väljer majoriteten fullt medvetet att ta risken att visionen upphävs vid ett kommande majoritetsskifte. Det är knappast ett långsiktigt ledarskap för Stockholms utveckling.

Vad avser visionens konkreta innehåll anser vi att det brister på flera punkter. På ett övergripande plan anser vi att hela perspektivet är felvänt. Det aktuella förslaget är ett dokument som endast fokuserar på staden som aktör och som har stadens interna organisation, inte stockholmarna, som utgångspunkt. Utblickar mot fristående samarbetspartner som kan bidra till att nå målen – ideella organisationer, näringsliv, akademi, civilsamhälle, övriga myndigheter och regionala aktörer – är få. Intrycket blir oundvikligen att den socialdemokratiskt ledda majoriteten ser stadens egen organisation som tillräcklig för att nå visionens mål. Det tror vi är ett allvarligt felslut som riskerar att leda till att visionen inte kommer att kunna nås.

Vi har en annan vision för Stockholm än de rödgrönrosa partierna. Vår vision om framtidens Stockholm tar sin utgångspunkt i den enskilda stockholmaren. Vi vill inrikta stadens verksamheter till att möjliggöra livschanser och tillvarata den dynamik som präglar en modern storstad i ett globalt sammanhang.

En modern storstad med möjligheter för alla

Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stad där människor arbetar, där det finns en mångfald av människor, många företag och företagare samt en stad dit studenter från hela världen söker sig till regionens universitet och högskolor. Stockholm är en stad där människor vill bo och trivas, där människor känner tillit och framtidstro, där människor vill bilda familj och där människor vill bli gamla. Det ska finnas bra förskolor och skolor i hela staden med fokus på kunskap. Stockholm ska vara en stad för alla där tillgängligheten ständigt utvecklas och där vi tar hand om de som behöver det offentligas hjälp. I Stockholm ska alla känna sig trygga. Vår utgångspunkt är alltid den enskilda stockholmaren.

Vi tror på människors förmåga, mer än på politikens, men är medvetna om politikens betydelse för att möjliggöra en god samhällsutveckling. Det personliga ansvaret kan aldrig ersättas av politiska beslut, däremot kan politiken hämma och inskränka möjligheterna för människor att skapa sina livschanser. Politiken får inte resa hinder för människors livsval utan behöver skapa förutsättningar för människor att söka de lösningar som passar dem bäst. Vi vill bevara, stärka och fortsätta att utveckla valfriheten. De avgörande besluten ska fattas av stockholmarna själva, oavsett om det gäller val av barnomsorg, skola och pedagogisk inriktning, vård- och omsorgsboende eller andra välfärdstjänster.

Stockholmarna ska ha frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar om ett bra liv. Därför ska politiken riva hinder och alltid sträva efter att förenkla för invånare och företag i relationerna med staden och tillvarata det civila samhällets dynamik och kreativitet. Det omgivande samhället är större än staden och staden måste samverka

med övriga goda krafter i samhället för att säkra en positiv utveckling för Stockholm i framtiden.

Staden är till för stockholmarna och de enskilda stockholmarna ska stå i centrum för allt arbete i staden. Stadens service till stockholmarna ska vara av hög kvalitet, tillgänglig och miljövänlig. Myndighetsutövningen ska vara rättssäker och präglas av gott bemötande, likställighet mellan offentliga och fristående aktörer samt av effektiv hantering. Det är stockholmarnas behov av arbete, utbildning, omsorg, bostäder, arbetsplatser och transporter som ska vägleda det växande Stockholm.

Vår målsättning är att Stockholm ska vara en stad som det är enkelt att leva i. Vare sig det handlar om att hämta på förskolan, att ta sig till och från arbetet, att hinna till barnens fritidsaktiviteter, handla eller träffa vänner, så har stockholmarna rätt att förvänta sig att allt fungerar så att vardagen går ihop. Såväl alla invånare som anställda i Stockholms stad ska bli bemötta med respekt och kunskap oavsett etnicitet, kön, ålder religion eller sexuell läggning.

Det finns ett starkt skydd mot våld i nära relationer, frihet från hedersförtryck och rätt för varje individ att fritt få välja hur och med vem man vill leva. Stockholm ska vara en fristad för människor som söker acceptans för sin person, sin livsstil, sina åsikter, sin kultur eller sin tro. I vårt Stockholm råder det nolltolerans mot diskriminering, och människor i behov av stöd får insatser i tid präglade av evidens och rättssäkerhet. Stockholm ska vara en öppen stad som bejakar människors olikhet och mångfald.

Arbetet för jämställdhet mellan pojkar och flickor, kvinnor och män ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter. Jämställdhetsuppdraget tar sikte på att alla lika rätt till frihet, ansvar och makt, oberoende av kön eller könsidentitet. Det handlar om att ge individen verktyg för hennes frigörelse, genom att bekämpa den bristande jämställdheten och de värderingar och normer som begränsar henne. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utbilda sig, arbeta, göra karriär och forma samhället. Det förutsätter jämställda villkor inom alla områden, såväl politiska som kulturella, såväl sociala som ekonomiska.

Att människor känner tillhörighet till samhället är en grund för deras fria utveckling, och tillit mellan människor har en aktivt brottsförebyggande inverkan. Trygghet är inte bara ett värde att värna om, utan en grundsten i det växande Stockholm. Stockholms stadsmiljöer är trygga, säkra och välskötta. Det bidrar till att Stockholm är en trygg stad att växa upp och åldras i.

En hållbart växande storstad med dynamik, innovation och tillväxt

Stockholm ska vara ledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet. Det är i täta städer med urbana miljöer som det finns goda förutsättningar för hållbara energisystem och transporter. Stadens eget miljöarbete i samarbete med invånare, näringsliv, akademi, organisationer och myndigheter ska göra Stockholm till en stad som visar möjligheterna med att växa och skapa tillväxt och samtidigt minimera utsläpp och skapa goda livsmiljöer. Stadens krav på hållbarhet utmanar andra och leder till innovationer och för nya jobb. Stockholm ska vara en hållbar stad med innovativa lösningar för en god livsmiljö, liksom en innovativ stad i teknikutvecklingens framkant.

Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet. Vi vill bygga vidare på den trygga, tillåtande och framtidsinriktade staden, som så många älskar och allt fler väljer att bo i. Vi gör detta utifrån vår vision om att göra Stockholm till världens bästa stad att bo, leva och arbeta i – i dag, när vi år 2020 når en miljon invånare och vidare in i 2000-talet. Stockholm ska byggas attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov. Stadens infrastruktur ska främja effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Som kultur- och evenemangsstad ska Stockholm vara modern och ha en stark besöksnäring.

Kunskap är en enskild människas viktigaste redskap för att växa. Utbildning bryter barriärer och öppnar nya vägar. I Stockholm når varje elev sin fulla potential då Stockholms skolor är de bästa i Sverige. Bildning och kunskap stärker den enskildes egenmakt, förmåga att orientera sig i samhället och fatta egna självständiga beslut. En lyckad skolgång är den bästa försäkringen mot framtida utanförskap. En likvärdig skola är en förutsättning för att alla elever ska få samma möjligheter att lyckas. I Stockholm ska vägen till arbete och kunskaper i svenska vara kort och människor ska vara självförsörjande.

All välfärdsverksamhet i Stockholms stad ska hålla en hög kvalitet, oavsett utförare. Stockholmarna ska vara trygga med att staden har rätt verktyg och metoder för att säkra kvaliteten. Vi vill att verktygen för kvalitetsuppföljning utvecklas för att än bättre säkerställa att stockholmarna får bästa möjliga service för sina skattepengar. Det viktiga för oss är god kvalitet, inte vem som är utförare. Stockholm ska helt enkelt ha en välfärd med hög kvalitet, valfrihet och mångfald.

Valfrihet i välfärden stärker individens makt och ska tillämpas på alla områden där så är möjligt. En mångfald av utförare ökar valmöjligheterna för individen och ger en bredare arbetsmarknad för personalen. Tyvärr ser vi nu hur såväl regeringen som majoriteten i stadshuset arbetar för att inskränka valfriheten genom förslag på vinstbegränsningar, och kommunaliseringar av välfungerande verksamheter.

Avslutningsvis ska Stockholm vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser, och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna.”

§ 9. Övriga anmälningsärenden

Förelåg koncernledningens tjänsteutlåtande.

Anmälades och lades till handlingarna följande ärenden:

1. Koncernledningens remissvar om ”Levande lokala centrum (Riktlinje för centrumutveckling)”
2. Koncernledningens remissvar om ”Riksintresseutredningens betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)”

3. Koncernledningens remissvar om ”Förslag till strategi för ökad användning av solet (ER 2016:16), samt Förslag till heltäckande soletstatistik (ER 2016:20)”
4. Koncernledningens remissvar om betänkandet ”En svensk flygskatt (SOU 2016:83)”
5. Koncernledningens remissvar om taxiutredningens betänkande ”Taxi och samåkning - i dag, i morgon och i övermorgon (SOU 2016:86)”
6. Koncernledningens remissvar om ”Boverkets förslag till allmänna råd om bredbandsanslutning”
7. Koncernledningens remissvar om Transportstyrelsens rapport ”Miljözoner för lätta fordon”
8. Koncernledningens remissvar om ”Strategi och riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad”
9. Koncernledningens remissvar ”En översyn av lagstiftningen om företagsbot (SOU 2016:82)”
10. Koncernledningens remissvar ”Förslag till ändringar av Boverkets byggregler (2011:6) föreskrifter och allmänna råd och (2016:12) byggnadens energianvändning”
11. Koncernledningens remissvar ”Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning”
12. Koncernledningens remissvar ”Remiss av EU-rättsakter”
13. Koncernledningens remissvar ”Motion (2016:117) om indexering av stadens miljömål”
14. Projekt rapport från Stadsrevisionen: ”Bostadsbyggandet stadsbyggnadsprocessen”
15. Projekt rapport från Stadsrevisionen: ”Stadens skydd mot anlitande av svart arbetskraft”

§ 10. Reviderat genomförandebeslut Stockholms framtida avloppsrening

Förelåg koncernledningens och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande.

Koncernstyrelsen beslutade att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Genomförandet av projektet Stockholms Framtida Avloppsrening, i enlighet med detta ärende, med en investeringsbudget om 9 172 mnkr i prisnivå 2016-09 och inklusive aktiverade räntekostnader under byggtiden, godkänns.
2. Stockholm Vatten och Avfall AB (556969-3111) uppmanas att ge Stockholm Vatten VA AB i uppdrag att genomföra projektet samt teckna erforderliga avtal.

Koncernstyrelsen beslutade för egen del följande.

1. Genomförandet av projektet Stockholms Framtida Avloppsrening, i enlighet med detta ärende, med en investeringsbudget om 9 172 mnkr i prisnivå 2016-09 och inklusive aktiverade räntekostnader under byggtiden, godkänns.
2. Stockholm Vatten och Avfall AB (556969-3111) uppmanas att ge Stockholm Vatten VA AB i uppdrag att genomföra projektet samt teckna erforderliga avtal.

§ 11. Övriga frågor

Inga övriga frågor förelåg.

Vid protokollet:

Sara Feinberg